

ליקוטי מוהר"ן בפרשה - 159

פרשת חיי שרה - ה'תשפ"ג / מאת הרה"ג אליהו עטיה שליט"א

לקבלת השיעור במייל:
6537488@gmail.com

בוסס על ליקוטי מוהר"ן תורה י"ז ח"א

האם השידוך של יצחק שייך ג"כ בשם הפרשה 'חיי שרה' / ע"י העקדה נולדה רבקה ויצחק היה ראוי להוליד / ג' הברכות בשמונה עשרה כנגד ג' האבות / ביצחק נעשה תחיית המתים / הדימיון בין אברהם ליצחק ובקשת הזיקנה / הדימיון בין שרה לרבקה / הניסים שהיו בזמן שרה חזרו על ידי רבקה / הברכה בעיסה של שרה, וברכת אלישע לשונמית / הפטרת וירא תחילתה לכאורה אינה שייכת לפרשה / הכס שהיה בבר של שרה / סיום התירוץ שהשם 'חיי שרה' שייך לכל הפרשה / עשרה פעמים 'בני חת' כנגד עשרת הדברות / אז מי בחנות?! / להוציא את הניצוץ המחיה את בני חת / אברהם ושרה התייגעו על חלקם במערת המכפלה / יעקב ג"כ הגתייגע מאוד על חלקו / חידוש גדול שלא זכתה להיקבר במערת המכפלה / גדול הוויתור שוויתרה רחל ללאה, ושכרה / הסיבה שיצחק ורבקה זכו במערה בלי ערעור / התכלות אברהם ביצחק ולהיפך / סודות מערת המכפלה / כתר - מערת המכפלה בחינת תפילין של ראש ויד / זכר ונקבה בבחינת תפילין / הקבלת הפרשיות לאדם הראשון והאבות ונשותיהם / חכמה - תיקון בעצה טובה

השיעור לרפואת שלמה של שרון בן נעימה נעמי יאל נא רפא נא לו

האם השידוך של יצחק שייך ג"כ בשם הפרשה 'חיי שרה'

א. "וַיְהִי חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשֵׁבַע שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה" בתחילת הפרשה מסופר על פטירת שרה אמנו, וקבורתה במערת המכפלה, ואיך שאברהם קנה את המערה מעפרון החיתי. ובהמשך פרשתנו יש את פרק כ"ד שהוא אחד הפרקים ארוכים בתורה (ס"ז פסוקים), שעוסק בענין של השידוך של יצחק ורבקה באריכות, וכמו שאמרו חז"ל (בראשית רבה ס, ח) יפה שיחתן של עבדי אבות שנכתבה באריכות. וידוע הכלל (בשם אדמו"ר הזקן מחב"ד ועוד צדיקים), ששם הפרשה הוא המהות של כל הפרשה כולה. וא"כ שם הפרשה 'חיי שרה', שייך לכל הפרשה כולה, רק שיש להבין את הקשר בין 'חיי שרה' לבין הזיווג של יצחק ורבקה?

ע"י העקדה נולדה רבקה ויצחק היה ראוי להוליד

ב. וההסבר: הנה בסוף פרשה הקודמת קראנו את עקידת יצחק. ונאמר חידוש יפה, כשהקב"ה אמר לאברהם להעלות את יצחק לעולה אברהם נבהל, הרי הקב"ה אמר לי (בראשית כא, יב) "בִּי בְּיָצֵק יִקְרָא לְךָ זֶרַע" ואם אני יקריב את יצחק איך יקרא לי ביצחק זרע? אבל אברהם לא שואל שאלות, וכיון הקב"ה אומר לעלות את יצחק - הוא עושה. אבל באמיתות כל האפשרות שיהיה לאברהם זרע מיצחק, היה רק על מצות העקידה.

כי אומר הזוהר, שיצחק אבינו היה מ'סטרא דנוקבא', כלומר שיצחק נולד עם נשמה נוקבית, וזו היתה נשמת רבקה. ולכן עד גיל 37 לא נולדה הבת זוג שלו, כי עדיין הנשמה של רבקה היתה תפוסה אצל יצחק. ורק בעקידת יצחק נשמתו של יצחק פרחת, ומיד נולדה רבקה, כמו שכתוב בסוף הפרשה הקודמת. וגם באותה שעה שפרחה נשמתו, יצחק קיבל נשמה אחרת בבחינת זכר, ורק מאז היה יצחק ראוי להוליד.

ג' הברכות בשמונה עשרה כנגד ג' האבות

ג. הברכה הראשונה ב'שמונה עשרה' 'מגן אברהם' - כנגד אברהם אבינו, ולכן חותמים אותה בשמו. הברכה 'מחיה המתים' - כנגד יצחק אבינו. והברכה השלישית "האל הקדוש" - כנגד יעקב אבינו, כמו שכתוב (ישעיה כט, כג): "וְהִקְדִּישׁוּ אֶת קְדוֹשׁ יַעֲקֹב וְאֶת אֱלֹהֵי

יִשְׂרָאֵל יַעֲרִיצוּ" - יעקב אבינו מגלה בעולם את בחינת 'האל הקדוש' והמלך הקדוש, ולכן הברכה הזו שייכת לו.

ביצחק נעשה תחיית המתים

ד. ולמה יצחק שייך לברכת 'מחיה המתים'? כי כשבא אברהם לשחוט את בנו, וכמעט המאכלת נגעה בצווארו של יצחק מיד פרחת נשמתו מפחד כמבואר בפרקי דר' אליעזר (פרק ל"א). ואחר כך כשהשמיע הקב"ה את קולו מבין שני הכרובים ואמר (בראשית כב, יב) "אַל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל הַזֶּעַר - מִיד חֲזָרָה נִשְׁמַתָּ וְרָאָה יִצְחָק אֶת תְּחִיית הַמֵּתִים, וּבִירַךְ יִצְחָק: "בֵּרוּךְ אַתָּה ה' מִחֵיה מֵתִים". ואמרנו שהקב"ה הביא לו נשמה חדשה של זכר שראויה להוליד.

נמצא, שבהעקידה פרחת מיצחק הנשמה הנקבית, ואז הגיעה ליצחק הנשמה האמיתית שלו, שהיא נשמה של דוכרא (זכר). והנשמה הנוקבית שהיתה לו באה ברבקה וזה שכתוב מיד אחרי העקידה (בראשית כב, כ): "וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֵּצֵד לְאַבְרָהָם לְאִמּוֹ וְגו'...", פירש"י: "בשבו מהר המוריה היה אברהם מהרהר אומר אילו היה בני שחוט כבר היה הולך בלא בנים וכו', בישרו הקב"ה שנולדה רבקה בת זוגו, עכ"ל. אבל האמת, שאלמלא העקידה, לא היה יצחק ראוי להוליד, וגם לא היתה לו בת זוג, ורק על ידי העקידה התקיים "בִּי בְּיָצֵק יִקְרָא לְךָ זֶרַע".

הדימיון בין אברהם ליצחק ובקשת הזיקנה

ה. אלא שבנשמה של רבקה היה עוד בחינה גם מהנשמה של שרה, כי כמו שאברהם אבינו ויצחק היו דומים בתכלית הדמיון, כך שרה ורבקה היו דומות מאוד. וכמו שנבאר ענין זה על פי המדרשים. כי מובא במדרש (תנחומא תולדות ו'), והובא ברש"י ריש פרשת תולדות בפסוק (בראשית כה, יט) "וַאֲלֵה תוֹלְדֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק", וז"ל: לפי שהיו ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה, שהרי כמה שנים שהתה עם אברהם ולא נתעברה הימנו, מה עשה הקב"ה, צר קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם, והעידו הכל אברהם הוליד את יצחק, עכ"ל.

רק שהיה בעיה לאברהם עם זה, כי לא היו מכירים מי אברהם ומי יצחק, ומי שהיה רוצה לדבר עם אברהם היה מדבר עם יצחק ולהיפך, ולכן תבע אברהם שיהיה היכר בינו לבין יצחק. כדי שיהיה כבוד לאבא וכבוד לבן, וכמובא במדרש (בראשית רבה סה, ט): "אָמַר רַבִּי יְהוֹנָדָה... אַבְרָהָם תִּבְעַ וְקָנָה, אָמַר לְפָנָיו: יִרְבּוֹן הָעוֹלָמִים, אָדָם וּבְנֵו נִכְנָסִין לְמִקּוֹם, וְאִין אָדָם יוֹדֵעַ לְמִי מְכַבֵּד, מִתּוֹךְ שְׂאֵתָה מְעַטְרוּ בְּקָנָה, אָדָם יוֹדֵעַ לְמִי מְכַבֵּד". "אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: "חֲתִיךָ, דְּבַר טוֹב תִּבְעֵתָ, וּמִמֶּךָ הוּא מִתְחִיל... (דכתיב בראשית כד, א): "וַאֲבְרָהָם יָקָן בְּיָמָיו וְגו'...", ע"כ. אברהם אבינו קם בבוקר ושערו הפך לבן, ואז כולם ידעו שהוא אברהם (לבן זה בחסד), ואילו יצחק נשאר עם שער שחור (שהוא מידת הגבורה).

הדימיון בין שרה לרבקה

ו. וכמו כן שרה ורבקה היו מאוד דומות. והדמיון שלהן נלמד מהפסוק (בראשית כד, כז): "וַיְבָאֶה יִצְחָק הָאֱלֹהִים שָׂרָה אִמּוֹ" פירש"י (בשם המדרש בראשית רבה ס, טז): "ויביאה האלהה, והרי היא שרה אמו,

מכוסה בצעיף שהיה מוזג ממנו למאות אנשים, כוסות מלאים כי גם לנכד הקדוש של שרה אמנו היתה לו את הברכה של שרה אימנו. וכן אלישע הוא נכד של שרה אמנו וזה הסבר הקשר של תחילת הפטרת 'זירא'.

הנס שהיה בנר של שרה

י. הנס השלישי שהנר היה דולק מליל שבת עד ליל שבת. שרה היתה נותנת בנר שמן במידה שנותנים ללילה אחת, וזה היה דולק עד יום שישי הבא. כתוב בהלכה שלכתחילה שמים שמן בנרות שבת מקסימום בשביל לילה, ואין ענין שהנר ידלק ביום, כי אז יש שמש – שהרי 'שרגא בטיהרא מאי אהני?' (נר בצהרים למה מועיל) ולכן אסור לשים שמן יותר בנרות כי יש בזה איסור של בל תשחית. ובודאי ששרה היתה נזהרת בדקדוק הלכה והיתה שמה שמן בנר רק בשביל ליל שבת, והשיעור של זה כתוב בגמרא במנחות (דף פט: הובא ברש"י שמות כז, כא) ששיערו חכמים שמספיק חצי לוג שמן בשביל לילי טבת הארוכים (שאז יש 14 שעות לילה) וחצי לוג שמן דולק כל הלילה. אבל עד שזה יספיק להדלקת שבוע, זה פי 14 ממה שהיא שמה, כי כדי שהנר יספיק לדלוק שבוע ימים ולילות, צריך 7 לוג שמן, ולא מספיק חצי לוג שמספיק ללילה אחד. אלא שמכאן רואים את השפע שהיה לשרה, הנר היה דולק מליל שבת עד ליל שבת.

סיום התירוץ שהשם 'חיי שרה' שייך לכל הפרשה

יא. ובמשך שלוש שנים מפטירת שרה הפסיקו כל הניסים הללו, ולאברהם אבינו לא היה את הברכה בעיסה, אין את השפע בשמן של הנר, אין ענן קשור על האוהל, ואיך שבאה רבקה חזרו כולם, כי רבקה זו שרה, וזה הפשט: "וַיְבָאָהּ יִצְחָק הָאֵהָלָה שָׂרָה אִמּוֹ" – פירש"י: "ויביאה האהלה, והרי היא שרה אמו, כלומר נעשית דוגמת שרה אמו". ולכן שם פרשת חיי שרה שייך גם לשידוך של יצחק עם רבקה שבהמשך הפרשה, כי שרה ורבקה הם אותה הנשמה, שלכן היה הדימיון הרוחני ביניהם. וכמו שביארנו שאברהם דומה ליצחק, כך שרה דומה לרבקה.

עשרה פעמים 'בני חת' כנגד עשרת הדברות

יב. אברהם אבינו התייגע לקנות את מערת המכפלה מבני חת, אומר המדרש (בראשית רבה נח, ח) כמה דיו נשפך וכמה קולמוסים נשברים כדי לכתוב בכל הספרי תורה מאז ועד היום את התיבות 'בני חת' עשרה פעמים, בכל התנ"ך לא מופיעות המילים 'בני חת' אפילו פעם אחת, ובפרשתנו כתוב עשרה פעמים 'בני חת'. ואומר המדרש, וז"ל: עשרה, כנגד עשרת הדברות ללמדך שכל מי שהוא מברר מקחו של צדיק, (שבפניהם היה המקח והקנין של מערת המכפלה בפירסום ובירור) כאילו מקיים עשרת הדברות, ע"כ. וכן מי שגומל חסד עם נפטר, מעלה עליו כאילו קיים את עשרת הדברות, כתוב (בראשית כג, יח): "לְאֶבְרָהָם לְמִקְנָה לְעֵינֵי בְנֵי חַת כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שָׁעַר עֵירוֹ" – וזה חידוש, לא היה אחד בבני חת, שפתח את החנות שלו, כולם סגרו את כל העסקים, וכל בני חת באו לעשות חסד עם אברהם אבינו בקבורת שרה, חסד של אמת.

כלומר ונעשית דוגמת שרה אמו, שכל זמן ששרה קיימת, היה נר דלוק מערב שבת לערב שבת, וברכה מצויה בעיסה, וענן קשור על האהל, ומשמתה פסקו, וכשבאת רבקה חזרו, עכ"ל.

הניסים שהיו בזמן שרה חזרו על ידי רבקה

ז. יצחק מביא את רבקה לאוהל, והוא רואה שהיא ממש כמו אימו שרה, ואז מסיים הפסוק: "וַיִּקַּח אֶת רַבְקָה וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה וַיֵּאָהֱבָהּ וַיִּנְחַם יִצְחָק אֶת־אִמּוֹ". מה השבח הכי גדול לבלה? שהחתן רואה בכלתו את אמה שלו, כי בחור מתוקן מעריך מאוד את אמה שלו. יצחק ראה ברבקה את אימו שרה, כי היו לה את כל הניסים שהיו אצל שרה.

הענן שהיה קשור מעל האוהל, ענן זה רמז לשכינה, כמו שכתוב (ויקרא טז, ב): "כִּי בַעֲנַן אֲרָאָה עַל הַפְּתָח", ע"י שרה אמנו היתה השראת השכינה באוהל של אברהם אבינו, וכשנפטרה שרה נסתלק הענן של השכינה במשך ג' שנים, וכשבאה רבקה חזר הענן להיות קשור על האוהל.

הברכה בעיסה של שרה, וברכת אלישע לשונמית

ח. עוד נס, היה לשרה ברכה בעיסה. כמה ששרה היתה מכינה, תמיד היה שפע, באו מאה, מאתיים, או אלף איש, תמיד הלחם שלה הספיק לכולם, כי היה שפע גדול בעיסה של שרה אמנו. יש קושיא ששייכת להפטרה של שבוע שעבר, שמספרת על אשת עובדיה הנביא שאמרה לאלישע שבעלה נפטר, והנושים רוצים לקחת את בניה לעבדים, ואמר לה אלישע (מלכים ב' ד, ג-ד): "לְכִי שְׂאֲלִי לָךְ כְּלִים מִן הַחוּץ מֵאֵת כָּל שְׂבָנֶיךָ כְּלִים רַקִּים אֶל תִּמְעִיטִי, וּבָאת וְסָגַרְתְּ הַדְּלָת בַּעֲדָי וּבַעֲדָי בְּנִיךָ וַיִּצְקֶתָ עַל כָּל הַכְּלִים". וכשהיא מילאה את כל הכלים שהיו לה, נעצר השמן. אמר לה אלישע שתמכור את השמן, ותחזיר לכל הנושים, ותחיי בנותר.

הפטרת זירא תחילתה לבאורה אינה שייכת לפרשה

ט. והכל מקשים: מילא המשך ההפטרה (מפסוק ח' והלאה) בסיפור עם האשה השונמית שעשתה הכנסת אורחים לאלישע, זה שייך לפרשת 'זירא', כמו אברהם עשה הכנסת אורחים למלאכים, וכמו ששרה זכתה על ידי מצות הכנסת אורחים, כך השונמית זכתה לבן בזכות הכנסת אורחים, וזכתה לחבוקוק. אבל תחילת ההפטרה שמספרת על הנס שעשה אלישע עם השמן, לכאורה זה לא קשור לפרשת זירא, ולמה זה נכנס להפטרה?

אכן לפי מה שהסברנו יש להבין את זה, כי אמרו חז"ל שהיתה לה ברכה בעיסה, ומה ששרה עשתה הספיק לכולם, וכששרה היתה מכניסה אורחים ומכינה עיסה, לא משנה מה היתה הכמות של העיסה זה היה מספיק לכולם. וזה גם הקשר לנס שעשה אלישע שאסוך השמן לא פסק, והיה ממלא כלים על גבי כלים, כמסופר שם בתחילת ההפטרה, כמו הניסים של שרה שהברכה שרתה בעיסה שעשתה והיה בה שפע שהספיק לכולם.

כידוע יש הרבה סיפורים כאלה גם אצל הנכד של שרה אימנו – זהבבא סאלי הקדוש, שחי בדורנו, שהיה רגיל לעשות סעודות גדולות, עם הרבה שפע של אוכל ושתיה, והיה לו בקבוק ערק

אז מי בחנות?!

ג. מספרים בהלצה, על אחד שהיתה לו חנות הרבה שנים, בסוף ימיו כשהוא היה חולה מוטל על ערש דווי לפני פטירתו, הוא שואל על כל שבעת ילדיו: אברהם כאן? כן, שמעון כאן? כן, יהודה? כן יעקב? כן. משה? כן. דוד? כן. שלמה? כן. מה כולם פה? אמרו לו: כן אבא כולנו פה איתך. ואז הוא צעק בשארית כוחותיו: "אז מי בחנות?... ה' ישמור, לפעמים זה לא בדיחה, לפעמים זה מציאות שאדם לא זוכר את אחריתו אפילו ברגע האחרון.

להוציא את הניצוץ המחיה את בני חת

יד. כל בני חת באו לגמול חסד עם שרה ועכשיו יש את החותים ימ"ש, וצריך לקחת להם את הניצוץ הקדושה שמחיה אותם (כמו בכל דבר של הסטרא אחרא שיש ניצוץ קדוש שמחיה אותו), וע"י שנזכיר עשר פעמים – 'בני חת' בקריאת התורה, ניקח מהם את הניצוץ הזה, ונעלה אותו לקדושה, שלא יהיה להם שום כוח, ושיפלו מפלה גמורה בקרוב אמן כן יהי רצון.

אברהם ושרה התייגעו על חלקם במערת המכפלה

טו. אברהם התייגע לקנות את מערת המכפלה, בארבע מאות שקל כסף טבין ותקילין. ובמדרש מייחס את המחשבה על קניית שדה המכפלה גם לשרה כמובא במדרש (תנחומא חיי שרה ד'): "וַתִּקַּם בְּעוֹד לַיְלָה" (משלי לא, טו), אִמְתִּי? וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בְּבִקְרָה. "זַמְמָה שָׂדֶה וַתִּקְחֶהּ", זַמְמָה וַנִּטְלָה שָׂדֶה הַמִּכְפֵּלָה וַשֵּׁם נִקְבְּרָה, שְׁנַאֲמַר: "וְאַחֲרֵי כֵן קָבַר אַבְרָהָם אֶת שָׂרָה".

יעקב ג"כ הגתייגע מאוד על חלקו

טז. וכן ליעקב אבינו לא היה פשוט להיקבר במערת המכפלה, כי גם הוא הוצרך לקנות את חלקו מעשו, וכמו שכתוב (בראשית נ, ה) "הִנֵּה אֲנֹכִי מֵת בְּקִבְרֵי אֲשֶׁר בְּרִיתִי לִי בְּאֶרֶץ כְּנָעַן", ופירש"י: "בְּרִיתִי" – ומדרשו וכו', כמו אשר קניתי. אמר רבי עקיבא כשהלכתי לכרכי הים היו קורין למכירה 'כירה' וכו', שנטל יעקב כל כסף וזהב שהביא מבית לבן ועשה אותו כרי, ואמר לעשו טול זה בשביל חלקך במערה, ע"כ. וגם אחר כך בשעת הקבורה בא עשו וערער, ולא נתן ליעקב להיקבר, ושיקר שלא מכר את קברו במערה, ונפתלי רץ להביא את השטר ממצרים, כמסופר בגמ' (סוטה דף יג.), עד שלבסוף הרג חושים בן דן את עשו.

חידוש גדול שלא זכתה להיקבר במערת המכפלה

יז. גם בלאה היה חידוש גדול מאוד שהיא נקברה במערת המכפלה לצד יעקב, ולא רחל עיקרו של בית. דאלמלא הנבואה שקיבל יעקב לקבור אותה בדרך, היה יעקב מביא אותה למערת המכפלה, ולא לאה לא היתה נקברת שם, כי יש רק ארבע זוגות במערת המכפלה, ואם תקבר רחל ולידה יעקב אין מקום ללאה. וזהו שכתוב בפרשת ויחי (בראשית מח, ז): "וַיֵּאָנֵי בְּבָאִי מִפְּדַן מֵתָה עָלַי רַחֵל בְּאֶרֶץ כְּנָעַן בְּדֶרֶךְ בְּעוֹד כְּבָרְתָּ אֶרֶץ לְבָא אֶפְרָתָה וְאֶקְבְּרָהּ שָׁם בְּדֶרֶךְ אֶפְרָתָה הוּא בֵּית לָחֶם", ופירש"י שאמר יעקב ליוסף: "ידעתי שיש בלבך עלי (על שלא הבאתי את אימך רחל להיקבר במערת המכפלה). אבל דע לך שעל פי הדיבור קברתיה שם, שתהא לעזרה

לבניה, כשיגלה אותם נבזראדן והיו עוברים דרך שם, יצאת רחל על קברה ובוכה ומבקשת עליהם רחמים (ותזכיר את זכותה שהיא מסרה את הסימנים ללאה אחותה), שנאמר (ירמיה לא, יד): "כֹּה אָמַר ה' קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תִמְרוּרִים רַחֵל מְבֹכָה עַל בְּנֵיהָ מֵאַנְהָ לְהַנְחִים עַל בְּנֵיהָ כִּי אֵינָנוּ" והקב"ה משיבה (שם, טו): "כֹּה אָמַר ה' מִנְעֵי קוֹלְךָ מִכִּי וְעֵינֶיךָ מִדְמְעָה כִּי יֵשׁ שָׂכָר לְפַעֲלֹתַי נְאֻם ה' וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ אוֹיֵב".

גודל הוויתור שוויתרה רחל ללאה, ושברה

יח. רחל עשתה ויתור גדול מאוד לאחותה לאה כשהיא מסרה לה את הסימנים כדי שלא תתבייש מתי שלבן הכניס את לאה במקום רחל ליעקב. כי לא רק שהכניסה את לאה להיות אשת יעקב, אלא בפשטות באותה שעה היא גם וויתרה שהיא לא תהיה אשת יעקב, אף שהיא אוהבת אותו מאוד והוא אוהב אותה מאוד, כמו שכתוב בתורה. אבל הרי האבות קיימו את כל התורה כולה קודם שניתנה (יומא כח:), והרי התורה עתידה לאסור לישא שתי אחיות, ואת זה יודעת גם רחל. ולכן כשהיא וויתרה, היא וויתרה לגמרי, והיה בדעתה שתפסיד את יעקב. דלא ידעה שיעקב יקבל נבואה 'הוראת שעה', שהוא צריך לישא דוקא שתי אחיות. וקודם מתן תורה היה שייך דבר כזה לקבל נבואה כזו. ובזכות המסירות נפש הזו של רחל, הקב"ה קיבל את תפילתה להשיב את ישראל מהגלות.

ובשביל זה נקברה רחל בדרך אפרתה בבית לחם, ולא במערת המכפלה. ואז קיבלה לאה את קברה, ונקברה שם. רואים מזה שגם אברהם וגם שרה, הוצרכו להתייגע על מערת המכפלה, שרה במחשבתה, ואברהם במעשה המקח. וגם יעקב ולאה, לאה בתפילתה שלא תיפול בחלק עשו ותינשא ליעקב, ותזכה להיקבר אתו. ובוזוהר כתוב שמה שזכתה להיקבר במערת המכפלה, הוא משום שילדה ששה שבטים ליעקב. ויעקב במה שקנה את חלקו מעשו, ובערעור שהיה בזמן קבורתו.

הסיבה שיצחק ורבקה זכו במערה בלי ערעור

יט. רק יצחק ורבקה לא התייגעו על חלקם במערת המכפלה, אע"פ שגם על יצחק יכל ישמעאל לבוא ולערער שהוא גם כן בן של אברהם. אכן הביאור בזה הוא כמו שאמרנו, שיצחק הוא בחינת אברהם, ורבקה היא בחינת שרה. וכיון שכבר אברהם ושרה זכו בחלקם במערת המכפלה, ממילא כבר יצחק ורבקה זכו ג"כ בחלקם במערת המכפלה בלי ערעור של אף אחד.

התכללות אברהם ביצחק ולהיפך

כ. בענין של עקידת יצחק אומר הזוהר הקדוש (והאר"י ז"ל מסביר באריכות), זה בחינת: "לאכללא ימינא ושמאלא, ולאכללא שמאלא בימינא". אברהם הוא חסדים, ואין לו גבורות, אז מה עושה הקב"ה? מצוה אותו להעלות את יצחק לעולה, וכדי לשחוט את יצחק, אברהם צריך עוצמה של גבורה, ואברהם קיבל את הגבורות האלו, ועשה את זה. וכדי שיצחק יזכה במצות 'קידוש השם', הוא היה צריך להגביר אהבה גדולה אל הקב"ה (שלהובין דרחימותא – אש האהבה) כדי למסור נפש על קידוש השם, צריך אש של אהבה ועל ידי אהבה העצומה, יש את הכוח למסור נפש על קידוש השם

בעבודה זרה – את הכל הוא השיג בשכל חכמתו. וזה פרשת קדש לי כל בכור, 'קודש זה בחינת החכמה' כידוע בזוהר.

יצחק הוא בגבורה, קו השמאל, והוא ב'בינה', ולכן יצחק שייך למוח השני 'מוח הבינה' שהוא 'פרשת כי יביאך'. יעקב כנגד ה'תפארת' – וכשזה במוחין של התפילין, התפארת משלבת את החסדים ואת הגבורות, עם נטייה לכיוון החסד. ולכן מוח החסדים 'פרשת שמע ישראל' נרמז אצל יעקב אבינו. ואדם הראשון שחטא בעץ הדעת ונגזר עליו מיתה, נרמז במוח הגבורות, זו הפרשה הרביעית (דברים יא, ג): "וְהָיָה אִם שָׁמַעַתְּ תִשְׁמְעוּ וְגו'", אבל אם לא ישמעו ח"ו, יש דינים, ותוכחות.

נמצא, ארבעת הצדיקים שקבורים במערת המכפלה, אברהם, יצחק, יעקב, ואדם הראשון – מקבילים ל-ד' פרשיות של תפילין של ראש, שהם בחינת המוחין, והאימהות שרה רבקה ולאה וחווה מקבילות ל-ד' פרשיות של תפילין של יד – כפי הסדר בהתאמה. התפילין נקראים 'כתר המלך' וכיון שמערת המכפלה יש בה סוד של התפילין שמנו את זה ב'כתר'.

חכמה – תיקון בעצה טובה

כה. בספירת החכמה: הזוהר פרשת שלח (זוהר ח"ג סוף דף קנח): מבואר שכלב בן יפונה פחד שלא ללכת אחרי עצת המרגלים. ומילא הושע בן נון, משה התפלל עליו שלא יפול, והוסיף את "ישמעך מעצת מרגלים". אבל כלב בן יפונה הרגיש שעצת המרגלים משגעת אותו, ולכן הוא הלך למערת המכפלה להתפלל שם להינצל מעצת המרגלים. וזה הכח של התפילה במערת המכפלה, לתקן את האדם בעצה טובה, ולהוציא אותה מעצה רעה, וזה שייך לחכמה.

שואל הזוהר, איך כלב לא פחד להיות בחברון, הרי היו שם ענקים כמו שכתוב (במדבר יג, כב) "וַיִּשְׁעוּ אֲחֵימֵן שִׁשִׁי וְתַלְמִי וְיִלְדִי הָעֲנָק וְגו'". וזה לא פשוט. אומר הזוהר הקדוש: "מאן דאיהו בעקו, לא איתחשב במידי" (מי שהוא בצרה, לא אכפת לו מכלום). ורבינו הקדוש הרבה משתמש במשפט הזה להסביר איך הולכים להתבודד ביערות ולא מפחדים מכלום מחיות רעות, כי כשאדם מרגיש את הצרה שלו, ומרגיש את החיסרון שלך בעבודת השם, הוא לא עושה חשבונות, אם אדם עושה חשבון של פחד להתבודד סימן שהוא עדיין לא מרגיש כמה שחסר לו בקרבת השם.

כלב הרגיש שה'חרב' של עצת מרגלים ממש מונחת על צווארו, והוא יכול ליפול, ומיד הוא הלך להתפלל במערת המכפלה, אבל מי שרוצה להתבודד ולא מרגיש את הצרה הרוחנית שלו, אז הוא חושב שזה מפחיד, ויש לו הרבה מניעות על זה, אבל אומר הזוהר "מאן דאיהו בעקו" – מי שהוא מרגיש את צרתו, "לא איתחשיב כלל", והוא לא מפחד מכלום. ואת זה רבינו למד מכלב בן יפונה את הענין של התפילה בהתבודדות בלי לפחד משום פחד שבעולם.

שבת שלום ומבורך.

ובשיעור המשכנו לבאר את כל העשר ספירות, ולא זכינו עדיין להכניס את הכל כאן בתמלול, ועוד חזון למועד בעז"ה.

(כמבואר בלקוטי מוהר"ן תורה פ'). ובזה זכה יצחק להיכלל באברהם. אברהם יצחק לא רק שהם היו דומים זה לזה, הם גם נכללים אחד בשני. וכן רבקה ושרה זו אותה בחינה כנ"ל, כמו שכתוב: "וַיִּבְרָא יִצְחָק הָאֱהָלָה שָׂרָה אִמּוֹ", שרה זו רבקה, ולכן אברהם ושרה כבר סללו את הדרך ליצחק ורבקה, ולכן הם יכלו בקלות ליזכות להיקבר במערת המכפלה.

סודות מערת המכפלה

כא. יש הרבה סודות מאוד מאוד עמוקים בענין של מערת המכפלה. והיום בעזרת השם נזכה לבנות פרצוף על פי עשר הספירות על המעלות של מערת המכפלה.

כתר – מערת המכפלה בחינת תפילין של ראש ויד

כב. בספירת ה'כתר': רבי נתן אומר בליקוטי הלכות (הלכה ה' אות ל"ט) וז"ל: בְּחִינַת 'מְעַרַת הַמְּכַפְלָה' (בְּרֵאשִׁית כג) – 'שְׁכַפְּוֹלָה בְּזוּגוֹת: אָדָם וְחַוָּה, אֲבָרָהּ וְשָׂרָה וְכו', שְׁעַל שֵׁם זֶה נִקְרָאת הָעִיר 'קְרִיַת אֲרַבְעָה' (שָׁם) – 'עַל שֵׁם אֲרַבְעָה זְוִגוֹת וְכו' (עַרְבִינֵי נג). 'אֲרַבְעָה זְוִגוֹת' הֵם בְּחִינַת תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ וְתְּפִלִּין שֶׁל יָד, כִּי אֲרַבְעָה פְּרָשִׁיּוֹת שֶׁל רֹאשׁ – הֵם בְּחִינַת 'אֲרַבְעָה מַחֲזִין דְּדְכוּרָא' (שֶׁל הַזְכָּר כִּנְגַד הָאֵבוֹת וְאָדָם), וְאֲרַבְעָה פְּרָשִׁיּוֹת שֶׁל יָד הֵם בְּחִינַת 'אֲרַבְעָה מַחֲזִין דְּנִקְבָא' (כִּנְגַד הָאֵמָהוֹת וְחַוָּה), וְזֶהוּ בְּחִינַת אֲרַבְעָה זְוִגוֹת

ורבי נתן גילה שם שהסוד של הזקנים בעלי הזיכרון (המבוארים בסיפורי מעשיות מעשה י"ג ביום הראשון), וזו גם הבחינה של תפילין, כי בתפילין יש ד' פרשיות בראש, וד' פרשיות ביד. והסוד העמוק בדבר הזה, שמתוך השמונה בעלי זיכרון, יש ארבע בחינות של זיכרון זכרי, וארבע זיכרון נוקבי. ד' הזיכרונות הגבוהים, הם שייכים במוח הזכר, כמובא במעשה, וארבעה השניים זה כבר בעיבור של הנקבה. ומי שיעיין שם יראה כמה זה מדויק.

זכר ונקבה בבחינת תפילין

כג. גם בתפילין יש בחינת זכר ונקבה, תפילין של ראש זה בחינת 'זכר', ותפילין של יד – זה בחינת נקבה. וכמו שכתוב (שיר ה, ו): "שִׁימְנֵי כַחֲוֹתֶם עַל לִבְךָ כַחֲוֹתֶם עַל זְרוּעֶךָ", כך אומרת הכלה (כנסת ישראל) לחתן (הקב"ה). "שִׁימְנֵי כַחֲוֹתֶם עַל לִבְךָ" – תפילין של יד כנגד הלב והם בחינת כלה. ותפילין של ראש זה בחינת החתן.

הקבלת הפרשיות לאדם הראשון והאבות ונשותיהם

כד. ארבע הפרשיות שבתפילין, הם מקבילים לאדם הראשון, ואברהם, יצחק, ויעקב, ונשותיהן, שקבורות במערת המכפלה. כי ארבע פרשיות של תפילין שבראש – הם בחינת מוחין: חכמה, בינה חסדים, גבורות, וזה בדיוק מקביל לאברהם ויצחק יעקב ואדם הראשון. אברהם היה חכם גדול, כמ"ש (מלכים א' ה, ט): "וַיִּתֵּן אֱלֹהִים חֲכָמָה לְשִׁלְמֹה וְתִבְוֵנָה הִרְבֵּה מְאֹד" וכתוב שם (שם, ט) "וַיִּחַכְּם מִכָּל הָאָדָם מֵאִיתָן הָאֲזַרְחֵי וְגו'", 'איתן' זה אברהם אבינו, והוא אחד מהחכמים שנזכרו בפסוק, שרק שלמה המלך היה יותר חכם מהם. ולכן איתן האזרחי שהוא אברהם – הוא בחינת מוח החכמה. אברהם השיג בחוכמתו את האמונה בקב"ה, ואת הכפירה